

(voor algemene vragen over PFAS, zie Q&A PFAS algemeen wsrl)

Q&A PFAS zuivering Weurt

september 2024

(Vooraf: vermijd woorden als *oorzaak* en *schuld* als het over het betreffende bedrijf gaat. De relatie tussen het bedrijf als bron en de schuimproblematiek is aannemelijk.)

1. Wat is er gebeurd?

In de afgelopen jaren, sinds 2017, is er regelmatig veel schuimvorming op de zuivering in Weurt geweest. Lang konden we geen mogelijke bron vinden.

Op 31 januari 2024 was er enorm veel schuim op de zuivering in Weurt.

Sinds voorjaar 2024 weten we dat het schuim veel PFAS bevat.

In maart/april 2024 bleek dat het afvalwater van een van de bedrijven die lozen op de zuivering in Weurt, extreem hoge PFAS-waarden bevatte. Het waterschap waarschuwde de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). De ODRN heeft op 6 juni de resultaten met het bedrijf gedeeld. Het bedrijf heeft direct een deel van de bedrijfsvoering stilgelegd. Daarna is de schuimvorming afgenomen en later zelfs verdwenen.

2. Om welk bedrijf gaat het?

Het is niet aan het waterschap om de naam van het bedrijf te noemen.

3. Wat heeft het waterschap gedaan?

Wij hebben onderzoek gedaan naar de oorzaak van de schuimvorming. Op allerlei plaatsen hebben we monsters genomen, meerdere keren. Bij diverse bedrijven, een rioolgemaal, de zuivering. Toen de hoge PFAS-waarden van een specifiek bedrijf aan het licht kwamen, hebben we de omgevingsdienst ingelicht. Deze is bij het bedrijf langsgegaan. Het bedrijf heeft een van de bedrijfsprocessen stilgelegd.

4. Veroorzaakt PFAS schuim?

Het is niet duidelijk of PFAS het schuim veroorzaakt. Wel is bekend dat het zich hecht aan het schuim.

5. Hoe komt PFAS in het riool?

Via bedrijven die PFAS produceren of gebruiken, maar ook via bewoners/huishoudens waar PFAS houdende producten gebruikt worden.

6. Kan het waterschap de PFAS-stoffen uit het afvalwater halen?

Nee, op dit moment niet. Deskundigen zijn het niet helemaal eens over de mogelijkheden om PFAS te verwijderen uit afvalwater. Technieken om PFAS te verwijderen uit afvalwater zijn experimenteel. Als het al lukt om PFAS te verwijderen uit het water te verwijderen, blijft er een restproduct over waar de PFAS in zit.

7. Kan het waterschap een bedrijf/bedrijfsproces stilleggen?

Nee. Dat is een bevoegdheid van de omgevingsdienst, in dit geval de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). Het waterschap waarschuwt de omgevingsdienst.

In een enkel geval is een bedrijf direct op de zuivering aangesloten. Dan is het waterschap wel het bevoegde gezag en kan het waterschap een bedrijf stilleggen. In de meeste gevallen is het omgevingsdienst het bevoegde gezag.

8. Konden we dit voorkomen?

Bedrijven mogen geen PFAS-houdend water lozen boven de norm. De norm is vastgelegd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, voor drie specifieke PFAS-soorten. Het RIVM heeft nieuwe, strengere, risicogrenswaarden vastgesteld, maar die zijn nog niet door het ministerie overgenomen als normen.

Op het moment dat we wisten dat de norm ver overschreden werd, hebben we gereageerd en de omgevingsdienst gewaarschuwd.

Op dit moment is niet te voorkomen dat kleine hoeveelheden PFAS in het afvalwater, en uiteindelijk in het milieu, terechtkomen.

9. Sinds wanneer weten we dat het schuim PFAS bevat?

Sinds voorjaar 2024 weten we dat het schuim veel PFAS bevat.

10. Had het waterschap eerder kunnen handelen?

Lang wisten we niet dat het schuim veel PFAS bevatte. We zochten vooral naar zepen. Landelijk kwam er steeds meer aandacht voor PFAS. We zijn toen gerichter gaan zoeken. En vervolgens tot actie overgegaan.

11. Waarom brengt het waterschap nu pas dit incident naar buiten?

Pas eind augustus 2024 is uit een rapport gebleken dat een verband tussen de lozing van het bedrijf en de PFAS-concentraties in het schuim op de zuivering in Weurt aannemelijk is.

12. Kunnen de PFAS-lozingen kwaad voor de omgeving?

Het gaat hier NIET om plaatselijke PFAS-uitstoot in het oppervlaktewater of de lucht. De PFAS-stoffen zitten in het afvalwater dat door het riool rechtstreeks naar de zuivering gaat. Er is dus geen plaatselijke belasting voor de directe omgeving.

Omdat de zuivering de PFAS-stoffen niet uit het water kan halen, komen ze uiteindelijk wel in de rivier en dus in het milieu terecht. Dat is voor de hele regio (en in brede zin voor heel Nederland en daarbuiten) schadelijk.

13. Zijn er nog andere bedrijven die PFAS-houdend afvalwater lozen?

Kleinere hoeveelheden worden bij enkele andere bedrijven in de regio gevonden.

14. Is de situatie ongezond geweest voor de medewerkers op de zuivering?

De medewerkers gebruiken beschermingsmiddelen, waaronder mondkapjes. Dit jaar hebben ze hun bloed mogen laten controleren op PFAS. De uitkomsten waren allemaal onder de norm van het RIVM.

15. Controleert het waterschap standaard op PFAS?

Steeds meer. Sinds dit jaar, 2024, meten we bijvoorbeeld het afvalwater dat bij onze zuiveringen aankomt (influent) en het water dat de zuiveringen verlaat (effluent). Daarnaast meten we oppervlaktewater, waterbodembodem en afvalwater van sommige bedrijven.

Het waterschap werkt samen met de ODRN en andere omgevingsdiensten om met elkaar de PFAS-problematiek op te pakken. In 2025 gaan we door met meten.

16. Wil Waterschap Rivierenland landelijke maatregelen?

Ja, Waterschap Rivierenland dringt aan op een PFAS-verbod. De verontreiniging van water en bodem met PFAS moet stoppen. Samen met andere waterschappen dringen we aan op een verbod op alle PFAS. Zodat deze stoffen niet meer in het milieu komen. Als waterschappen ondersteunen we dan ook het initiatief van het rijk om tot een totaalverbod op PFAS te komen.

17. Doet de regering iets tegen PFAS?

Nederland heeft een verbod op PFAS gevraagd. Begin 2023 heeft Nederland, samen met Denemarken, Duitsland, Noorwegen en Zweden bij het *Europees Agentschap voor Chemische Stoffen* een voorstel ingediend om alle PFAS te beperken. Dit voorstel moet op termijn leiden tot een verbod op het gebruik en de productie van deze stoffen.

Verwijzingen:

Algemene Q&R PFAS

Tijdlijn zuivering Weurt